

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

בלק (חלק יג — שיחה א)

יוצא-לאור למחזור הראשון מלימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת חוקת-בלק, ו"יב תמוז, ה'תש"פ (ב)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים לבריאה

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

בלק

נמשך גם⁶ ל"משכנותיך ישראל",
וכאילו נאמר, "מה טובו משכנותיך
ישראל" – ולכאורה מהו ה"טוב"
המיוחד בחניות בני?⁷

ג) ידוע הכלל בפרש"י עה"ת,
כמדובר כמה פעמים, שכאשר מביא ב'
(או יותר) פירושים בענין אחד ה"ז
מפניש בכל אחד מהפירושים יש
קושיא (שאינה בהשגה) – ומה הן
הקושיות בנדו"ד?⁸

ד) בפי' השני מעתיק עוה"פ את
התיבות, "מה טובו אהליך"⁹, ואינו
אומר – כדרכו בכ"מ¹⁰ – בקיצור: "ד"א
מה טובו אהל שילה וכו'?"

ה) מונה שילה ובית עולמים ואינו
מזכיר אוהל מועד¹⁰ – שהי' אתם בעת
שברכם!

ו) ה"טוב" שבאהל שילה ובית

על הפסוקי, "מה טובו אהליך יעקב
משכנותיך ישראל" פרש"י: "מה טובו
אהליך – על שראה פתחיהם שאינן
מכוונין זה מול זה. משכנותיך² –
חניותיך כתרגומו. ד"א מה טובו
אהליך, מה טובו אהל שילה ובית
עולמים בישובן שמקריבין בהן קרבנות
לכפר עליכם. משכנותיך – אף כשהן
חריבין לפי שהן משכון עליכם וחרבנן
כפרה על הנפשות שנאמר³ כלה ה' את
חמתו, ובמה כלה ויצת אש בציון".

וצריך להבין:

א) בפירושו ש"משכנותיך היינו
"חניותיך" – למה לא פירש
"משכנותיך" – כפשוטו – ל' רבים של
"משכון"⁴? ובפרט שלא מצינו בקרא ל'
יחיד דחניות – "משכון" כ"א
חנות(נו)"⁵?

ב) מלשון הכתוב מוכח ש"מה טובו"

(6) אף שאינו בדומה ממש (ראה לקמן סעיף
ג).

(7) ומ"ש במשכיל לדוד שלפרש"י, "אהליך"
קאי על האהלים שבמדבר, ו"משכנותיך" על
היותם בא"י – כ"ז לא נרמז אפילו בפרש"י!
ואדרבא הלשון "חני" יתכן על חניות במדבר,
כמפורש, ויסעו גו' ויחגו'. ובפרט שמפורש
ברש"י "חניותיך" בלשון רבים, וזה אפ"ל על
היותם בא"י. ודחוק לומר שכוונתו חניות –
רבות במקום (כ"כ ישוים), אף שהיא אחת בזמן
(כיבוש א"י).

(8) כ"ה ברוב הדפוסים. אבל בדפוס שני: ד"א
מה טובו, מה טובו אהל שילה וכו'. וברש"י כת'
אין תיבות אלו כלל. וראה לקמן הערה 28.

(9) ראה בפסוק שלפניו: ומדרשו כשהי' נגלה
כו' – ולא: ומדרשו נופל וגלוי עינים כשהי'
נגלה כו'. ועד"כ בכ"מ.

(10) ודלא כמדבר"ר פ"ב, יד.

(1) פרשתנו כד, ה.

(2) בדפוס ראשון חסר מכאן עד "משכנותיך
– אף כשהן חריבין וכו'" – השמטת הדפוס (ע"י
תיבות הדומות).

(3) איכה ד, יא.

(4) ואין זה כפל ענין ד"אוהליך" (ראה פרש"י
בברכות יעקב, בשירת הים וככו"ב פסוקים
בפרשתנו וכו' – שאפילו בשירה וככו"ב מפרש
הכפל לשון – לענין אחר) – כי כשמונים פרטים
בשיכון ודירה – אינו דומה אוהל למשכן
(ולבית), וכמש"נ (ש"ב ז, יז): ואהי' מתהלך
באוהל ובמשכן (.. בית ארזים).

אף שבכללות גם אוהל (מועד) ובית (עולמים)
נקרא משכן (גם ע"ד הפשט – ראה פרש"י שמות
כה, ט, לח, כא) – שהרי בכלום הוא, ו"שכנתני".

(5) בהעלותך י, לא.

ב. הביאור בכ"ז:

בהקדמה ל"מה טובו גוי":
 „וישא¹³ בלעם את עיניו וירא את
 ישראל שוכן לשבטיו" פרש"י: „שכן
 לשבטיו – ראה כל שבט ושבט שוכן
 לעצמו ואינן מעורבין, ראה שאין
 פתחיהן מכוונין זה כנגד זה שלא
 יציץ לתוך אהל חבריו“.

ההכרח לפרש כן: פשטות לשון
 הכתוב „וירא את ישראל שוכן
 לשבטיו" משמע שראה חידוש, הנהגה
 מיוחדת וטובה ביותר, שהרי ראי' זו
 גרמה¹⁴ ל"ותהי עליו רוח אלקים"

(13) פרשתנו כד, ב.

(14) וטעמו דרש"י לפרש כן – ולא כפשטו
 (כבטרגום וכו"כ מפרשים) שנחה עליו רוח
 נבואה, כי מהי השיכות והביאור ש"וירא את
 ישראל שוכן לשבטיו" תגרום להשראת
 השכינה עליו. וגם: כבר פרש"י (כג, ד) שגילוי
 הנבואה אל בלעם היתה באופן של „ויקר –
 לשון עראי, ל' גנאי, ל' טומאת קרי כלומר
 בקושי ובבזיון וכו"ו, וכאן הרי כתוב בל' כבוד,
 מזה מוכח שאי"ז כוונת הכתוב.

[אבל מ"ש הרא"ם שההכרח הוא מזה „שאינן
 אמר (אחר?) ותהי עליו שום אמירה כמו ויבוא
 אלקים אל בלעם בלילה ויאמר לו וכו' למדנו
 שאין ותהי עליו רוח אלקים בעבור שום
 אמירה", אי"מ, שהרי לפונעל אמר גם בפעם
 הזאת דברי נבואה וכו' (ובמילא גם אם אי"ז
 כוונת הכתוב קשה קושיותו: במה נשתנו דברי
 נבואה אלו שלא נצרכה לזה אמירה מקודם) –
 ומוכרח לומר שאין זה בדוקא שצ"ל אמירה
 קודם, או שאין מוכרח לכתוב זה בכל פעם,
 (וכדמוכח מזה שגם אח"כ אמר דברי נבואה,
 וגם שם אין מפורש שום אמירה לפנ"ו), אף
 שפשוט שהי' צריך לחול עליו רוח הנבואה
 לומר דברים אלו. וא"כ הו"ל לפרש שזוהו כוונת
 הכתוב.

וכן מה שכתב הש"ח שההכרח הוא מזה
 ש"לא מפרש אחריו מאי נבואה אלא מספר

עולמים, מפרש רש"י „שמקריבין בהן
 קרבנות", ולכאורה הו"ל"ה „טוב"
 העיקרי (ע"פ פשוטו של מקרא
 עכ"פ¹¹) כפי שמפורש בקרא¹²: „ועשו
 לי מקדש (בשביל) ושכנתי בתוכם",
 היינו שהם מקומות להשראת
 השכינה?

ז) מה נוגע להבנת פירוש הכתוב
 („אהליך") שהקרבנות הם „לכפר
 עליכם", ושחורבנו (של „משכנותיך")
 הוא „כפרה על הנפשות"? ולאידך, אם
 להבנת הענין ד"משכן", שמרומז בזה
 חורבנו, נחוץ לדעת שהחורבן „כפרה
 על הנפשות", מדוע לא נזכר ענין זה
 בפרש"י בר"פ פקודי, שגם שם פרש"י:
 „המשכן משכן – שני פעמים רמז
 למקדש שנתמשכן בשני חורבנין על
 עונותיהן של ישראל"?

ח) מהו הענין דכפרה על .. הנ-
 פשות – ל' שאינו רגיל כלל?! –

ט) כיון שעכצ"ל שיש דיוק בזה –
 מהי הראי' מהפסוק „כלה ה' את
 חמתו" ש"חורבנן כפרה על הנפשות"?

(11) וגם ע"פ דרך ההלכה הרי אף שכתב
 הרמב"ם (בספהמ"צ מצוה כ. וכ"ה ביד החזקה
 ריש הל' ביהב"ח. ובספהמ"צ שורש יב):
 „שצוינו לבנות בית הבחירה לעבודה בו הי'
 ההקרבה כו" (דלא כברמב"ן ר"פ תרומה. וראה
 גם רמב"ן פ' עקב י, ה) – הרי כבר נתבאר
 (בלקו"ש ח"ד ע' 1346) שכיון שמקרא מלא הוא
 בנוגע לכוונת מ"ע זו ד"ועשו לי מקדש" –
 שהיא „ושכנתי בתוכם", הרי אאפ"ל שהרמב"ם
 חולק בזה על הרמב"ן, אלא שהרמב"ם מדבר
 בענין המצות שנצטוו בניי' לעשות בכיה"ב
 (עבודת האדם), והרמב"ן מדבר בענין וחפץ
 אשר במשכן עצמו, שהוא „ושכנתי", השראת
 השכינה שהיתה בו (מלמעלה).

(12) תרומה כה, ח.

וכיון שראה בלעם מעלה זו נתפעל ביותר עד ש,עלה בלבו שלא לקללם.

אבל לפי"ז הרי הי' צ"ל כתוב „וירא את ישראל שוכן לשבטים“, דמשמע שאין השבטים מעורבין יחד; ומאחר שדייק הכתוב לומר „שוכן לשבטיו“, ה"ז הוכחה¹⁷ שראה עוד¹⁸ ענין נעלה – המתבטא ב„לשבטיו“ בכל שבט ושבט בפ"ע ניכר שזהו שבט ישראל – ומפרש רש"י שגם „ראה שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה שלא יציץ לתוך אהל חברו“¹⁹. ומובן שגם ראיית מעלה זו גרמה ש„עלה בלבו שלא לקללם“.

ג. ומתאים להקדמה מבאר רש"י המשך הכתובים, שכשבא בלעם אחרי

(17) במשכיל לדוד כתב ש„שכן“ משמע שכל יחיד ויחיד שוכן לבדו, ו„לשבטיו“ משמע שרק כל שבט הי' בפ"ע, אבל בני השבט מעורבין, ולכן מפרש רש"י ב' הענינים – אבל אי"מ: דהרי על כללות העם („ישראל“) מתאים לכתוב בלשון יחיד, כמבואר כ"פ בפרש"י. וראה פ"י הרי"ף בעין יעקב לב"ב שם.

וכן מ"ש שכוונת רש"י במעלת הענין ש„כל שבט ושבט שוכן לעצמו“ היא, שבלא הקדמה זו אין מעלה מיוחדת בזה „שאין פתחיהם מכוונין זה כנגד זה“, כי אולי זהו מפני חשש עין הרע, אבל מכלול זה, כי אולי זהו מפני חשש במילא הי' גם שבט יוסף בפ"ע, ובנוגע אליו אאפ"ל שזהו מפני ע"ה שהרי „אין עין הרע שולטת בהם“ (פרש"י ויחי מה, טז), ובמילא מוכרח לומר שזהו משום צניעות – אי"מ כלל, כי שבט יוסף מאן דכר שמ"י בפרש"י כאן!

(18) ובפרט לפי מ"ש בדפוס ראשון: „וראה שאין פתחיהן כו"י“ (בוא"ו).

(19) ע"פ המבואר בפנים מובן ג"כ הא דאינו מסיים מעין הפתיחה „שלא יציצו זה לזה“ או כיו"ב –

כי הדיוק כאן אף שזהו חברו, מאותו השבט.

ופרש"י: „עלה בלבו שלא לקללם“ – והנהגה זו היתה נראית ב„שוכן“ אופן חניית ישראל לשבטיו, לכן מפרש רש"י ש„ראה כל שבט ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין“, שזה מורה שהיו נזהרין ביותר בענין היוחסין (שהרי התיחסותם על כל שבט ושבט הי' (כמבואר בפרש"י¹⁵) ע"י ש„הביאו ספרי יחוסיהם ועדי חזקת לידתם וכו"י“), שזה מורה על מעלתם הנפלאה במידת הצניעות¹⁶.

בשבחן של ישראל אי"מ כלל, שהרי כו"כ דברי נבואה אמר: פ"י הב' בפרש"י עה"פ מה טוב וגו'; בפרש"י עה"פ ז"ט].

ופ"י תיבות „רוח אלקים“ כבר פירשו המפרשים שהכוונה בזה שנתהפכה רוחו ומחשבתו להיות מתאים לרצונו ורוחו של אלקים. וראה לעיל ע' 51. ולהעיר מפרש"י פנחס כו, טז.

ועד"ז מובן למה אין מפרש כמ"ש בזהר* (ח"ג ריא, ב) ש„ותהי עליו רוח אלקים“ קאי על בני, היינו שאז שרתה השכינה על בני, כי כנ"ל בפשוטו של מקרא אי"מ השייכות: איך תגרום ראיית בלעם שתשרה השכינה על בני. ואין לומר (כמ"ש באוה"ח על הכתוב) שכוונת הכתוב „וירא גו' ותהי עליו רוח אלקים“, שראה שהשכינה שורה (בכלל) על בני, כי אין הלשון „ותהי“ משמע כן.

(15) במדבר א, יח.

(16) וזהו טעם הוספת רש"י „ואינן מעורבין“ – שלכאורה תיבות אלו מיותרות – אלא שרוצה להדגיש בזה המעלה שבכל שבט ושבט שוכן בפ"ע, שזה מורה שהצניעות היא במעלה נפלאה: „ואינן מעורבין“.

(* „כן נראה שהוא דעת התוס' בב"ב דף ט ע"א ע"ש ודו"ק היטיב“ (ניצוצי אורות שם. וכ"ה במהרש"א בב"ב שם). וכן נראה דעת הרי"ף והרא"ש שם – ועפ"י מתורת קושיית הדברי דוד להט"ז (עה"פ) על התוס'.

לפרש כעיקר את הענין ש„כל שבט
ושבט שוכן לעצמו ואינן מעורבין“
ואח"כ – „ראה שאין פתחיהם וכו“.

ג) זה ש„כל שבט ושבט שוכן
לעצמו ואינן מעורבין“ הוא הענין
העיקרי (שהרי הוא נוגע ל„חזקת
לידתם (של) כל אחד ואחד“) וגדלה
מעלתו בהרבה על ההנהגה באופן
„שאינן פתחיהם מכוונין זה כנגד זה“,
הבא למנוע רק „שלא יציץ לתוך אהל
חבירו“, וא"כ גם מטעם זה הי' צ"ל
סדרן בכתוב זה הפוך: „מה טובו
משכנותיך ישראל (ואח"כ) אהליך
יעקב“; כי עם היות ש„מה טובו“ קאי
על שניהם בכ"ז מסתבר כי פרט הסמוך
ל„מה טובו“ הוא ה„טוב“ יותר.

ד) עפ"ז „מה טובו גו“ – אין בזה
ענין דנבואה וא"כ הול"ל קודם הכתוב
נאום שומע אמרי גו' (אף שבדוחק י"ל
שרוצה לסיים הענין דמעלות עצמו).

לכן מביא רש"י פי' שני ושגם קאי
בנבואה לעתיד: „מה טובו אהל שילה
ובית עולמים בישובן“ – כי מובן
בפשטות שיש בהמקדשות „טוב“
מיוחד. ומכיון שכתוב הלשון „אהל“
הר"ז מורה שהכוונה לאהל שילה;
אמנם הרי כתוב בלשון רבים
(„אהליך“), מוכח שכולל עוד דבר
שבתוכנו („מקדש“) הוא דומה לאהל
שילה, והיינו „בית עולמים“.

„משכנותיך ישראל“ – גם בזה
המכוון לאהל שילה ובית העולמים,
אלא שהנידון הוא בזמן חורבנם, ולכן

כן לדבר טוב על ישראל, הוא מפרש
(לאחרי הפתיחה „נאם בלעם בנו בעור
וגו' וגלוי עינים“) הטעם למה אינו
מקללם – מצד ב' המעלות הנ"ל: „מה
טובו אהליך יעקב“ – האופן שעומדים
האהלים של בני, ו„משכנותיך ישראל“
– אופן חניית השבטים. ולכן אמר „מה
טובו גו“, ש(כפשוטו של מקרא) אין זה
לשון של ברכה או של דברי נביאות
וכיו"ב, כ"א ביטוי של התפעלות
מענינים טובים, הנותן טעם למה אינו
מקללם, ואדרבא מדבר בשבחם ומברכם.

וזהו שפרש"י „מה טובו אהליך –
על שראה פתחיהם שאינן מכוונין זה
מול זה. משכנותיך – חניותיך“ (ולא
כרגיל – משכן ודירה) – המעלה
השני' הנ"ל, אופן חנייתם (ש„כל שבט
ושבט שוכן לעצמו“), ובהתאם
להמפורש לעיל¹⁹: „חננו בניי איש על
מחנהו וגו“ וכיון שאי"ז פי' הרגיל,
מוסיף רש"י ראי' לפירושו „כתרגומו“
– שהתרגום מפרש כן „בית²⁰ מישירך“,
שזהו תירגומו של „חני“ בכ"מ.

אמנם, לפי זה (הראשון שבפרש"י)
קשה:

א) לא מצינו לו חבר במקרא
ש„משכן“ פי' חני, כנ"ל.

ב) חניית השבטים – כלל וגם קודם
בזמן, ואח"כ בא הפרט חנית האהלים
דכל שבט – ואם כן הו"ל להקדים
בקרא משכנותיך לאהליך (שזהו גם
הטעם²⁰ להסדר בפרש"י, שהקדים

¹⁹ במדבר א, נב.

²⁰ „בית“ זה אין פי' בית (דירה), כ"א ע"ד
„בית ישימון“ (תרגום חוקת כא, כ).

יותר (סדר חניית השבטים) ואח"כ הענינים
הפרטים (אופן עמידת האהלים).

תוארם „משכנותיך“ (מלשון משכון).

ולכן מוסיף רש"י: „וחרבנן כפרה על הנפשות“, מתאים לפירושו²⁵ „החטאים האלו בנפשותם, שנעשו פושעים בנפשותם שנחלקו על הקב"ה" – תכלית הפשיעה. כן י"ל שכוונתו (עכ"פ לרמז): כפרה על הנפשות, מנפש כי תחטא בשגגה²⁶, ועד הנפש אשר תעשה ביד רמה גו"²⁷.

ומביא רא"י ש, חורבנן כפרה על הנפשות שנאמר „כלה ה' את חמתו“, כלומר, שע"י „ויצת אש בציון“, חורבן ביהמ"ק, כלתה „חמתו“ של הקב"ה שהיא בגלל עוונותיהן של ישראל – הרי שנתכפרו ע"י החורבן כל העוונות גם הכי חמורות ושבעבר ג"כ – דאל"כ הרי עדיין נשארה „חמתו“ של הקב"ה על עוונות אלו.

ומובן עפ"י²⁸ למה חוזר רש"י עוה"פ התיבות „מה טובו אהליך“ – בכדי להדגיש שדברי בלעם אלה הן הקדמה וטעם על שאא"פ שתחול הקללה – וזה מכריח שה„טוב“ של „אהליך“, ומשכנותיך“ הוא בזה „שמקריבין בהן קרבנות לכפר עליכם“, וגם ש„חורבנן כפרה על הנפשות“.

ועפ"ז מובן ג"כ שאין מקום לכתוב ענין זה בפ' פקודי, כי הכתוב שם בא רק לרמז לב' המקדשות כענין בפ"ע, ואין נוגע שם לפרש במה היא

ד. והנה אף שמעצמו מובן ה„טוב“ שבאהל שילה ובית עולמים (הן בקיומם והן בחורבנן (שהרי אז הרי הן „משכון עליכם“)), מ"מ הרי נתבאר לעיל שכתוב זה, המתחיל בלשון „מה טובו וגו'“, הוא כעין נתינת טעם למה אין מקללם, ובמילא מוכרח לומר שהוא הדבר גם לפי פ"י זה השני – שה„טוב“ שנתכוין בלעם באמירת ענין זה, הוא גם טעם למה אין מקללם; ולכן מוסיף רש"י „שמקריבין בהן קרבנות לכפר עליכם“ וגם „וחרבנן כפרה על הנפשות“. והביאור:

ההכנה דבלעם ובהתחלה דכל ענין זה הייתה „ולא הלך כפעם בפעם לקראת נחשים“²¹ פרש"י: „אזכיר עונותיהם, והקללה על הזכרת עונותיהם תחול“, ולכן אח"כ כשברכם – מוכרח ה' לבאר שא"א שתחול הקללה על הזכרת עונותיהם, ועכצ"ל ש„מה טובו אהליך“ – מעלתו – פ"י „שמקריבין בהן קרבנות לכפר עליכם“ – עוונותיהם מתכפרים.

אבל עדיין אין זה מספיק: א) ה"ז רק בזמן שביהמ"ק קיים, ב) גם אז הרי הקרבנות מכפרים רק על השוגג באיסור כרת²², או על המזיד באיסור עשה²³ או לאוין שונים²⁴, אבל על המזיד באיסור כרת ומיתת ב"ד וכו', אין הקרבנות מכפרים – וא"כ הרי אפשר שתחול הקללה על עוונותיהם אלו?

(25) קרח יז, ג.

(26) ויקרא ד, ב.

(27) שלח טו, ל.

(28) והא דחוזר עוה"פ גם תיבת „אהליך“

(לפי רוב הדפוסים – ראה לעיל הערה 8) כי בזה מדגיש טעם נחיצות פ"י ב', דלפ"י הא' ה"י צריך לכתוב „מה טובו משכנותיך“ תחלה ואח"כ „(מה טובו וגו') אהליך“.

(21) פרשתנו כד, א.

(22) ויקרא ד, ב ובפרש"י.

(23) פרש"י שם א, ד.

(24) ויקרא ה, כא. כה. ועוד.

מעלתם וכו', משא"כ כאן כנ"ל.

ה. אבל גם לפי זה קשה:

(א) דוחק לומר שהבית עולמים" (קבוצ) ייקרא בכתוב בשם "אהל" (עראי)²⁹.

(ב) נתבאר³⁰ בניאור הפרשי הנ"ל בר"פ פקודי שהטעם למה אין רש"י מפרש שם ש"המשכן משכן" קאי על משכן שילה ועל ביהמ"ק (כ"א על ב' המקדשות). לפי שעל משכן שילה לא יתכן הלשון "משכון": משכון הוא דבר הניטל מהלווה באופן עראי וזמני עד שיפרע החוב שאז חוזר המשכון לבעליו, וזה שייך לומר רק בנוגע לב' המקדשות (שבביהמ"ק השני הוחזר ביהמ"ק הא'), כי אף שאינם דומים זל"ז בכל פרטיהם³¹, מ"מ שווים הם בנקודתם הניקודית, ששניהם "בית" להקב"ה; משא"כ משכן שילה הוא רק דירת עראי – וא"כ איך אפ"ל ש"משכנותיך" קאי כאן גם על משכן

שילה בחורבנו להיותו "משכון"? (ולפי זה ש"משכנותיך" היינו "אהליך" (אלא כפי שהם בחורבנו), הרי בע"כ צ"ל שכלול בהם משכן שילה – משא"כ בפ' פקודי שמפני קושיא הנ"ל מפרשים שהכתוב לא קאי על שילה)³².

לכן מוכרח רש"י לפרש גם הפי' הראשון, ואדרבא, הפי' הראשון הוא הקרוב יותר לפשוטו של מקרא (ולכן הוא הראשון, העיקרי) – כי לפי הא' הקושי הוא בסדר הכתוב (וי"ל סרס המקרא ודרשהו³³), משא"כ לפי הב', שקשה בתוכן הפי' של הפסוק, כנ"ל.

ו. ההוראה מפרשי הנ"ל:

מתוכן פירושו נראה גודל ענין הצניעות, שאף זה "שאינ פתחיהם מכוונין זה כנגד זה" שלכאורה אינו ענין עיקרי בצניעות, שהרי תכליתו הוא רק "שלא יציץ לתוך אהל חבירו", הנה גם דבר זה בכחו לפעול שאפילו בלעם הרשע, "עלה בלבו שלא לקללם", ועד שברכם: כנחלים נטיו גו'.

ההוראה מזה: אל יאמר אדם, שבדבר גדול ועיקרי בצניעות – כעין זה ש"כל שבט ושכט שוכן לעצמו ואינן מעורבין" – יהי נזהר, אבל בפרט קל ביותר אין מן ההכרח לדקדק כ"כ; – כי עליו לדעת שגם פרט זה הוא

(29) כקושיית הר"ע מברטנורא עה"פ. וא' מהקושיות במשכיל לדוד. אבל מ"ש עוד שעל פי' הב' קשה איך מזכיר החורבן בתוך הברכות, הרי כנ"ל אי"ז חלק מהברכות, כ"א חלק מהטעם למה אין על מה שתחול הקללה.

עד"ז מובן שאין לומר כמו שכתב שלפי' הא' קשה, דמוכח שהכתובים איירי בנבואה דלעתיד, ואין ענין זה נבואה (לפי' הא'). וגם: משמעות הכתובים שהם ברכות, וענין זה אינו ברכה כ"א הזכרת צדקתם – כי כנ"ל הרי פסוק זה הוא רק כעין הקדמה וטעם להנאמר אח"כ. וקושייתו השני' אי"מ מפני עוד טעם: הרי גם לפי' הב' אי"ז ברכה כ"א הזכרת טובתם (אף שבדוחק י"ל שכונתו היתה לברך את ישראל שיהי' להם המשכן שילה ובית עולמים).

(30) בלקו"ש ח"א ע' 177 ואילך.

(31) ראה פרש"י נח ט, כז. תצוה כח, ל.

(32) ראה בארוכה לקו"ש הנ"ל.

(33) כפרש"י ושמביאו ראשון – פנחס כז, ב (משא"כ לדעה הב' שם).

אלא שדוחק הוא קצת עד הפשט (וכאמרו "דרשהו") ולכן לא פי' כן רש"י בבהעלתך (ט), (1) – כיון דפשוט לומר שאהרן הי' בביהמ"ד, משא"כ נשיאים וכל העדה שבפנחס.

הסמוך: הי' בלבו כו' וכשהפך המקום את פיו ברכם כו' ועד להיעוד דמשכן הטוב בשלימות – שיחזיר הקב"ה את המשכון – בית עולמים, ש, משכון" מורה שגם בעת החורבן ה"ה קיים – וכשתוגמר הכפרה ירד ויתגלה³⁶, ולעד ולעולמי עולמים.

(משיחת ש"פ בלק, תש"ל)

36 ראה רש"י ותוס' סוכה מא, סע"א. ר"ה ל, סע"א. תוס' שבועות טו, רע"ב. והוא ע"פ תנחומא ס"פ פקודי. זח"א כח, א. זח"ב נט, סע"א. קת, סע"א. זח"ג רכא, א. ילקוט תהלים תתמח בסופו.

אבל ברמב"ם הל' מלכים (רפ"א ובסופו) שמישיח יבנה ביהמ"ק. והוא ע"פ ירושלמי* מגילה פ"א הי"א. ויק"ר פ"ט, ו. וראה ג"כ ירוש' פסחים פ"ט ה"א. (וכ"ה בתוספתא פסחים פ"ח ה"ב). ולכאורה מוכרח הוא מהא דרצו לבנות ביהמ"ק בימי ר"י בן חנניא (ב"ר ספס"ד). וי"ל לתווכ' בין ב' מחז"ל הנ"ל – ע"פ סוגיית סנה' (צח, סע"א) ביישוב כתובים – דלא זכו (כמו בימי ריב"ח) נבנה ע"י בני"א, זכו – ע"י הקב"ה. ועד"ז י"ל בב' מחז"ל דאין בין עוה"ז לימיה"מ כו' (ברכות לד, ב). והרמב"ם לשיטתי. ואכ"מ.

* ומש"כ בירושלמי ברכות (פ"ד ה"ג), ובאש אתה עתיד לבנותה" ובתנחומא נח, יא ועוד – מדבר בירושלים.

ענין עיקרי, עד שבכחו להפוך כל ענין בלתי רצוי מן הקצה אל הקצה.

ועדיין מקום לפיתוי היצר: בד"א בנוגע להנהגה קבועה, אבל כשהנידון בהנהגה עראית³⁴ אין מן החובה לדקדק כ"כ בצניעות ובקלות כבחמורות –

גם בזה באה ההוראה: „ראה פתחיהם שאינן מכוונין זה מול זה“ – גם בהיותם באוהלים, „אהליך יעקב“, אפילו ב„אהל“ עראי נוגע זהירות וצניעות כזו.

ולאידך גיסא: כשנוהרים בזה, ההנהגה היא באופן של „מה טובו אהליך יעקב משכנותיך ישראל“ אזי ויהפוך ה"א לך גו'³⁵ וכפרש"י בפסוק

34 וכאן המקום להדגיש בהענין שהזמ"ג: אותם „המקילים“ בכמה עניני צניעות בקיין, ובפרט – כשנמצאים בדירת עראי מחוץ לעיר. ומחם האומרים: אחטא ואשוב – כאשר אשוב העירה.

ונוגע להנהגת אנשים ג"כ, ובפרט – לנשים, שהרי כאו"א מהן נקראת „עקרת הבית“. ויש להאריך. ואכ"מ. 35 תצא כג, ו.

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2020

by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com